

Ku2016/01437/DISK
Länsstyrelsen i Stockholm
Box 22067
104 22 Stockholm

Kopia: Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
registrator@regeringskansliet.se

Slutredovisning regeringsuppdrag om insatser för romsk kultur


Kulturrådet fick den 2 juni 2016 i uppdrag av regeringen (Ku2016/01437/DISK) att genomföra insatser för att stärka romska kulturaktörer i deras samverkan med kulturinstitutioner och andra kulturaktörer.

Uppdraget ska redovisas till Länsstyrelsen i Stockholms län, med kopia till Kulturdepartementet, den 1 mars årligen mellan 2017 och 2019. Kulturrådet lämnade redovisningar för genomförda insatser 2016 den 28 februari 2017 och för 2017 den 28 februari 2018.

Kulturrådet redovisar härmed genomförda insatser i uppdraget 2018 i enlighet med bilagd rapport, inklusive ekonomiskt utfall till Länsstyrelsen i Stockholm med kopia till Kulturdepartementet, enligt regeringsbeslut Ku2016/01437/DISK.

Ärendet har beretts av handläggarna Bella Lawson, Cecilia Brisander, Mårten Lempert och Maria Åhgren samt enhetschefen Lotta Brilioth Biörnstad.

På Kulturrådets vägnar



Staffan Forssell
Generaldirektör



Bella Lawson

Föredragande

Uppdraget

2016 fick Kulturrådet i uppdrag av regeringen att genomföra insatser för att stärka romska kulturaktörer och deras samarbeten med olika kulturinstitutioner. I uppdraget ingick att

- genomföra dialogmöten på regional nivå, mellan romska kulturaktörer på lokal, regional och nationell nivå och etablerade kulturinstitutioner. Syftet är att utifrån goda exempel på samarbeten inspirera till nya och informera om möjligheterna till bidrag för olika kulturverksamheter.
- fördela särskilda medel för romsk kulturverksamhet inom ramen för stödet till nationella minoriteters kulturverksamhet. Verksamheter som innebär samarbete med andra kulturaktörer ska särskilt uppmuntras.

Uppdraget ska genomföras i samråd med romska företrädare.

Uppdraget ska redovisas till Länsstyrelsen i Stockholms län, med kopia till Kulturdepartementet, den 1 mars årligen mellan 2017 och 2019. Kulturrådet lämnade redovisningar för genomförda insatser 2016 den 28 februari 2017, för 2017 den 28 februari 2018 och redovisar nu genomförda insatser 2018.

Redovisning av uppdraget

Samråd och dialogmöten

De samråd som Kulturrådet genomförde under 2018 kan kopplas till uppdraget om utgivning och spridning av litteratur på nationella minoritetsspråk där genomförande av läsfrämjande insatser tillsammans med romska minoriteter ingår (Ku2017/02332/DISK). Syftet med samråden med de romska företrädarna var att tillsammans med dessa identifiera behov och åtgärder avseende uppdraget. Uppföljande dialogmöten har hållits för att ta fram konkreta insatser.

Utöver detta har Kulturrådet vid två tillfällen under hösten 2018 informerat om sitt arbete med romsk inkludering. Den 8 november presenterades Kulturrådets arbete på en lärandeträff i Uppsala med alla fem utvecklingskommuner för romsk inkludering och den 28 november vid erfarenhetsdagen som Länsstyrelsen i Stockholm anordnar och som vänder sig till ett kommunalt nätverk som samlar ett 25-tal kommuner som arbetar med romsk inkludering. Vid bägge tillfällen deltog romska företrädare och brobyggare.

Bidrag till romsk kultur

Under samtliga dialogmöten, samråd eller konferenser har Kulturrådet informerat om att det inom ramen för Kulturrådets uppdrag finns extra bidragsmedel till romsk kulturverksamhet. Kulturrådet har också informerat om vår övriga bidragsgivning.

Bidragsansökan för de särskilda medlen 2018 inom uppdraget var möjligt att söka under våren och hösten samma år. Ansökningsperioderna låg parallellt med ansökningstiderna för de särskilda projektbidragen till nationella minoriteters kulturverksamhet samt de regionala utvecklingsbidragen i syfte att underlätta samarbeten mellan regionala kulturinstitutioner och romska kulturaktörer. Kulturrådet angav i utlysningen, precis som tidigare år, att de samarbetsprojekt som skulle komma att prioriteras var:

- där romska kulturaktörer samarbetar med etablerade kulturinstitutioner. Samarbetet ska stärka den romska kulturaktören och bör ske på så lika villkor som möjligt.
- som riktar sig till barn och unga
- som har medfinansiering från kommun och/eller region/landsting
- som drivs av, eller uppmuntrar deltagande från, romska unga kvinnor.

Kulturrådet prövade 14 romska kulturaktörer mot det särskilda bidraget under 2018. Kulturrådet beslutade att fördela sammanlagt 515 000 kronor till fyra romska kulturaktörer¹ som bäst mötte prioriteringarna för bidraget. Ansökningarna omfattar konstområdena konst, läs- och litteraturfrämjande, teater, musik, museer och utställningar.

Kulturrådets bedömning

Dialogmöten

Kulturrådet kan fortsatt konstatera att det finns en brist av romsk delaktighet i kulturlivet. I dialogerna och samtalen med romska företrädare lyfts följande faktorer fram som hinder:

- det råder en djup okunskap om romsk historia och kultur bland landets kulturinstitutioner som delvis präglas av fördomar;
- ömsesidig tillit saknas vilket leder till att kulturinstitutionerna har svårt att släppa in de romska minoriteterna och de romska minoriteterna inte tar automatiskt kontakt med kulturinstitutionerna;
- kulturinstitutionerna saknar nätverk för att nå romska föreningar och organisationer;
- de romska aktörerna inkluderas sent i processer, vilket leder till en känsla av att fungera som ett alibi;
- bidragssystemet är inte anpassat utifrån de romska gruppernas behov (mer stöd efterfrågas till exempel i ansökningsförfarande);
- romska föreningar/organisationer har svårt att uppfylla kravet om kommunal eller regional medfinansiering.

Ovanstående ligger även i linje med det som konstaterades i dialogmötena som arrangerades under 2016–2017 och som ledde till att Kulturrådet bedömde att det

¹ Mottagarna av bidraget är: *Malmö Romska idécenter, Sveriges Romerförbund, Tehara Media och Romano Paso.*

finns ett fortsatt behov av att skapa kontaktytor mellan romska kulturaktörer och etablerade kulturinstitutioner. Dock är det viktigt att det ges god tid för arbetet och att det tillsätts ekonomiska resurser. Kulturrådet har även under 2018 som under 2016 och 2017 förstärkt budgeten med medel från myndighetens övriga anslag för att nå målet om romsk delaktighet i genomförandet av uppdraget.

När det gäller målet att dialogmötena som arrangerades under 2016–2017 skulle inspirera till nya samarbetsprojekt för romska kulturaktörer och etablerade kulturinstitutioner kan Kulturrådet konstatera att det krävs mer tid och mer resurser samt fler kunskapshöjande insatser både för kulturinstitutionerna och de romska grupperna.

Kulturrådet har dragit många lärdomar av framgångar och misstag i arbetet med romsk inkludering när det gäller att uppnå delaktighet och samverkan på lika villkor. För att uppnå trovärdighet samt skapa förtroende hos de romska minoriteterna bedömer vi att det är viktigt att ha med dessa från början och utifrån deras villkor.

Bidrag till romsk kultur

Myndigheten kan fortsatt konstatera att det var få ansökningar om bidraget till romsk kultur som låg i linje med bidragets syfte. De flesta ansökningar hade framförallt svårt att uppfylla kravet på samarbete med en etablerad kulturinstitution. Detta tyder på att kontaktskapande och att ändra på befintliga strukturer tar tid.

Kulturrådet bedömer dock att de beviljade medlen till romsk kultur 2018 möjliggör för de sökande att i samverkan med kulturinstitutioner stärka, utveckla och synliggöra romska kulturuttryck och språk.

Övriga reflektioner

Kulturrådets generella slutsatser är att ett framgångsrikt arbete med romsk inkludering i kulturlivet kräver större och längre insatser. Kulturrådet bedömer att det krävs fortsatta insatser för att stärka romska kulturaktörer och deras samverkan med och kontakter till övriga kultursektorn.

Kulturrådet kommer att fortsätta arbeta med romsk inkludering genom uppdraget om utgivning och spridning av litteratur på nationella minoritetsspråk, där genomförande av läsfrämjande insatser tillsammans med romska minoriteter också ingår (Ku2017/02332/DISK), och inom ramen för sitt ordinarie uppdrag.

Kulturrådet har inrättat en tjänst som verksamhetsutvecklare för breddat deltagande för att vidareutveckla myndighetens arbete med breddat deltagande och en ökad mångfald kopplat till social hållbarhet utifrån bland annat Agenda 2030. I det här utvecklingsarbetet ingår romsk inkludering som en naturlig del.

Ekonomisk redovisning

Kostnader för bidrag till romsk kultur 2018

Utbetalade medel: 515 000 kronor

Kostnader för dialogmöten 2017

Utbetalade medel: 34 401 kronor

Konferenskostnader för dialogmöten och samråd som ägde rum under senare delen av 2017 utbetalades under 2018.
